

ספרים

מקור הבט אחורה בעצב

הטאות נעורים (מאת ראובן קריץ, הוצאה פורה) צריך היה להיקרא הבט אחור רה בעצב. כי זוהי מצבה לדור האחרון של ארץ-ישראל, בטרם עלתה הארץ בלהבות והולידה את המדינה.

המחנה הגדול והולך של חובבי ראובן קריץ מכיר כבר את כל גיבורי הספר הזה — כי הם התחדדו אליהם בספריו הקודמים, בוקר טוב ושנים של תכלת.

אלא שעתה מגיעה חבורת תלמידי המוסד החינוכי של קיבוץ השומר הצעיר — עוזא הצולע, אורי הפלאה, רפי המשורר, עופרה המצפוני, ורתי הצוחק ותבריהם —

אל המשבר הגדול של חייהם.

זהו משבר כפול — משבר פנימי ומשבר בר חיצוני. בני המוסד יורד על רקע הישוב של 1947. הני 170 עורכים את סטוריהם ההיסטוריים הראשונים בעולם האהבה והמין, בשעה שענגי מלחמת-החלוקה מתקבצים ב"אופק". בראשית הספר תלמה ארוכה הריסוקים את מכתיבי-האהבה הפלמתיים שלה בארץ-הבגדים של אורי, מתוך תקווה שיעריך אותה בשל גפשה היפה, ולא בשל גופה התמיר. בסוף הספר שוכבים השניים על הארץ בצריף חשוך, אחרי הפגזה קטלנית, מאוכזבים מן המגע המיני הראשון.

פצצה במערה. יתכן כי ראובן קריץ הוא הסופר הצעיר המוכשר ביותר הכותב עתה בארץ, אחרי פשיטת-הרגל של הסופר רים-הצעירים-המקצועיים. אין כמוהו המסוגל לחדור לעולמם הנפשי של צברים בגיל ה"נעורים", לחשוף את ביישנותם המפתיעה, את תמימותם המוזעזעת, אך גם את הגרעין הקשה המתגלה בשעת-חירום. אין כמוהו המסוגל לכתוב דו-שיח צברי פשוט ומשכבני, מבלי לפגוע בשפה העשירה והשופעת של הקטעים התיאוריים.

תכונה נוספת מבדילה בין קריץ והצעיר רים-המקצועיים: הוא הוא שייך לשום כת או מפלגה. על כן הוא מתקיים מחוץ למעגל האגודות-הלוקות-פרסיים-הודיים. את הספר הזה, כמו את ספריו הקודמים, הוא ציאר בעצמו, בהוצאה שיסד למטרה זו. אין ספק שיש בספר יסוד אוטו-ביוגרפי ראפי חזק. קריץ היה תלמיד — ולאחר מכן מורה — במוסד החינוכי של קיבוץ מוצר. למרות שבמד, לאחר נשואיו, למשך שיתופי (מולדת, ליד עין-חרוד), ולומד כיום באוניברסיטה, אין בספריו ביקורת שלילית על הקיבוץ. ליהסך, ליחבור הגיבורי אמיתי של ספר זה הוא המוסד החינוכי של הקיבוץ, בדמותו של המחנך הממושקף ישראל, היוצא בחשאי לטרוץ מערה, מפני שאין דרך חינוכית אחרת למנוע בעד תניכיו להסתכן בעצמם בחומרי-נפץ.

"זהו, ילדים, גמרנו..." בחסאות נעורים אין חסאים רבים. גם אין בה עלי לה רצופה ומגובשת. כמו מהדורה צברית של מלחמה ושלוש, זוהי סידרה של לבטים ואירועים, המצטרפים יחד לדמותו של דור בשנותיו היפות ביותר.

בתום הספר, שואל הקורא את עצמו, בעל-כורחה: מה קרה לדור הזה לאחר מכן? קריץ מבטיח לעקוב אחרי גיבוריו בספר נוסף, בו יתחננו ויקימו משפחות. אך המשך כזה יוכל להיות רק אישי, לא קיבוצי. כי דור זה אכזר במלחמה.

אלפי מבוגרי — ודווקא הטובים שבהם — ניספו בחודשים הראשונים של המלחמה, בהגעה על משקים, בקרבות התחבורה, ב"התקפות הראשונות על צבאות ערב. אותם, מישטרו בחיים, נפלו קורבן למדינה. ה"מישטר החדש, נקם בעורף מאחוריה גבו של הנוער הלוחם, יצר אחירה ששוב לא נשאר בה מקום לאנשים כמו עוזא ורפי. קריץ עצמו מרמו על כך, בכנותו הרגע אופיינית. על כן לא סיים את הספר בהגעתו בו בא הפלמ"ח לשחרר את הקיבוץ המגורי תק וההרוס מן המצור. בסצנה אחרונה מוזעזעת עומדים הילדים, שהתכוננו בהם גזה, על גג בית-הספר ההרוס, ורואים מרחוק כיצד משמידים חבלני צה"ל את הכפר הערבי השכן, שהיה חלק מעולם נעוריהם. חלק מן הרומנטיקה הנהדרת של ארץ-ישראל, פיצוץ זה של הכפר הגנוש, שתושביו נמלטו, הוא סופה של תקופה.

הבית של אבו-טלים עוד עומד, אומר יוסי. אבל — כאילו אך פתח פה לשתן — בו ברגע עולה הבית בסערה, בברק ובנפץ. ביתו של אבו-טלים היה האחרון. "זהו, ילדים, גמרנו עם החינוך שלנו, ועכשיו אנחנו גדולים, אומר עוזא."

**קפה נמס
אספרסו**

**מובחר
קפה אספרסו
נמס
100% טהור**

הופיע תרגום עברי של יצירת הפאר שהיתה "אסורה" משך דור שלם:

TROPIC OF CANCER "חוגו של סרטן"

מאת: הנרי מילר

רב-מכר עולמי שעורר ויכוחים סוערים:
האם זו בשורה חדשה — או דברי תועבה?

הוצאת "דשא". מתכונת-כיס. 1.20 ל"י

שניות • פקידות

לומדים היטב בביה"ס **קדימה** בן-יהודה 74, ת"א, טל. 220314

- אנגלית וצרפתית למבוגרי רים ולהלמידי בתי-ספר.
- עברית, שיפור הכתיב, קורס פונדנציה, דקדוק, סגנון.
- הגהלת השבונות בכיתות בוקר וערב מרוכזות
- כתיבה במכונה עברית בשיטה עיוורת.

כל הקורסים מתנהלים בקבוצות קטנות ע"י מורים מעולים בכל שעות הבוקר והערב התיעצות והרשמה: 9-12 לפנה"צ; 3-9 בערב

שרון ויט
(מקום ב"בן-רויט)

SHARON WHITE
מוצר להלבנת צמר, משי וניילון אשר הצהיבו
sharon

"שרון" מכניס חיימים בעמ

פקידים!
תלמידים!
כסודנטיים!
הרשמו עוד היום לקורס החדש ל"קצרות"

קצרות
עברית ו/או אנגלית
(שני חודשים, פעמיים בשבוע)
ב"אולפן גר"ג" (GREGG).
המנהל: ח. בריקמא (קמפיוסקי)
תל"א-כ"ב: רחוב גורדון 5.
חיפה: בבית-הספר "במעלה",
רחוב שמריהו לוי 30.
ה צ ל ח ה מ ז כ ט ח ת !

חליפות הריון
פצירה איחודית

תנאים

ת"א שדר' חסדיק 19
אולפנים 62 19 13 12